

Folktandvården i Uppsala Län
Gunilla Swanholm, tandvårdsdirektör
gunilla.swanholm@regionuppsala.se

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet SOU 2023:10 Tandvårdens stöd till våldsutsatta patienter (S2023/00827)

Sammanfattning

Folktandvården i Uppsala Län instämmer delvis i utredningens förslag gällande tandvårdens stöd till våldsutsatta. Folktandvården i Uppsala ställer sig positiva till att utredningen har försökt kartlägga dessa patienter och instämmer i att stödet till denna grupp bör förstärkas.

Generella synpunkter på förslaget

Folktandvården i Uppsala har sedan mars 2022 ställt fråga om våldsutsatthet till alla patienter från 18 års ålder. Detta har föregåtts av en bred kompetensutvecklingsinsats och uppföljning/utvärdering pågår.

Största svårigheterna och utmaningarna för den enskilde behandlaren bedöms vara att avgöra om en skada är framkallad av våld i nära relation, eller sådan som beskrivs i utredningen, och då särskilt skador som patienten kan ha tillfogats långt tidigare. Därtill krävs kalibreringsverktyg för att patienter ska bedömas likvärdigt och vård ges på jämlika villkor.

För att uppnå avsedd effekt krävs stödverktyg och gedigen kompetensutveckling, framtagande och införande av vårdflöden samt utveckling av journal- och försäkringskassesystem. Detta kan förmodas ta betydligt mer tid än den som är beräknad i utredningen, varför införandetiden bör utökas med minst ett år ytterligare. Även samverkande parter behöver informeras och eventuellt anpassa sin verksamhet om fler patienter söker hjälp och stöd. Ett antagande är att det kan vara svårast att nå ut med kompetensutveckling och förändring hos de minsta privata aktörerna.

Kommentarer till specifika avsnitt

3. Gällande rätt

3.2 Tandvårdens och andra aktörers ansvar vid misstanke om våld

Tandläkare skriver mycket sällan rättsintyg varför kompetensutveckling inom området kan krävas.

4. Våldsutsatthet och tandvårdsbehov

4.5.5. Tandvårdsbehov förorsakat av psykiskt trauma efter våld

Folktandvården i Uppsala ifrågasätter starkt hur tandvården ska kunna bedöma och härleda orofaciala skador som uppkommit på grund av psykiskt trauma, inte minst om det psykiska traumat ursprungligen tillfogats långt tillbaka i tiden.

5. Tandvårdens arbete med våldsutsatta patienter

5.3. Utvärderingens utvärderande analys

Folktandvården i Uppsala ställer sig positiva till ett ökat samarbete och gemensamma vårdflöden med andra aktörer. Detta ses som en absolut förutsättning för att lyckas med uppdraget men förutsätter information till övriga inblandade aktörer och också ett förtydligande av ansvar om samverkan.

5.4 Utredningens bedömning

Folktandvården i Uppsala ställer sig positiva till att tandvården kan få ta del av statliga stimulansmedel men är oroad över framtida utökade kostnader.

Folktandvården i Uppsala ställer sig positiva till att "tandvården ska omfattas av samma skyldigheter som övrig hälso- och sjukvård i frågor om våld i nära relationer", men det framgår inte vilka dessa skyldigheter är. Detta behöver förtydligas.

Folktandvården i Uppsala rekommenderar att Tandvårdslagen förstärks med ett krav på samtliga tandvårdsaktörer att ställa frågan om våldsutsatthet i samband med tandvårdsbesök. Dock bör det övervägas om barn under en viss ålder ska undantas.

Folktandvården i Uppsala ställer sig positiva till att tydliggöra tandvårdens möjlighet att bidra till dokumentation av skador även utanför munhålan. Dock bör beaktas att det enbart kan handla om dokumentation i form av t.ex. foto. Vidare utredning av skador som ligger utanför tandvårdens kompetensområde bör hänvisas till övriga hälso- och sjukvården. Ett utökat ansvar för dokumentation kommer också att ta ytterligare klinisk tid i anspråk vilket medför ökade ekonomiska konsekvenser för tandvården.

6. Våldsutsatta patienters ersättning för tandvårdskostnader

6.11 Utredningens bedömningar och förslag

Folktandvården i Uppsala ställer sig positiva till att Socialstyrelsen får i uppdrag att två år efter bestämmelsernas ikraftträdande följa upp hur de tillämpas.

Folktandvården i Uppsala ser ett behov av att ett nationellt gemensamt beslutsstöd tas fram innan förslaget genomförs. Det kommer annars att vara mycket svårt för tandvården att avgöra hur skadorna uppstått och skilja dem från annat trauma.

7. Finansieringsförslag, kostnadsberäkningar och övriga konsekvenser

7.2. Kostnadsberäkningar och finansieringsförslag

Folktandvården i Uppsala är positiva till utredningens förslag gällande utökat stöd för tandvårdsrådsla. Dock behövas här ett nytt urvals- och bedömningsverktyg som stöd.

9. Författningskommentarer

9.2 Förslaget till förordning om ändring i tandvårdsförordningen (1998:1338)

Folktandvården i Uppsala önskar en tydligare utformning av lagförslag, speciellt andra stycket, sid 218, 3§: Tandvård som är ett led i behandling av psykisk sjukdom på grund av sådant våld som nämns i de nya punkterna kan således omfattas av paragrafen, trots att skadorna som tandvården avser inte har uppstått till direkt följs av våldet”. Det finns ett behov av exempel på vad detta kan innebära.

För Folktandvården i Uppsala Län

Gunilla Swanholm

Tandvårdsdirektör